

Sy-li spěwat,
Pilnje dźělat,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mójcný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwość da.

Njech ty spěwał
Swěrnje dźělat
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duš daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnoś je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će.

Šerbske njedźelske čopjeno.

W Budyschinje, 13. januara 1924.

Budawa ho kóždu sobotu w Šmolerjez knihcizličcjetni a płaczi na měřaz 5 šlotnych pjenjeřow.

1. njedźela wo tšoch kralach.

Psalm 139, 1—12.

„Joh' njem'že mócžo widžec, wón kam pak widži wšcho“, tak reka w šchtuczy snateho spěwa wo džeřcžowym jandželu. Nunje kamžne mohło ho wo našim Bóh w njebjekach prajic. Ale njesatraschu čłowjeka tajke słowa? Kam móžemy psched jeho woczomaj wobstac, hdyž wšchitko wo nař wě? Kam móžemy jedyn džeń měrný žiwi byc, tak jónu w měrje wunwjeć? Wo našim psalmje je naše prózowanje zyle podarmo, so bychmy jemu čěknyč chzpli, zyle podarmo, psched nim něšto potajic chzpec. Jenož móžemy jeho wšehowědomnoś a wšehowšchudžomnoś pschpósnac a hebi dac, k lěpschemu služic. Tak prajmy:

Nježe, ty wěsch wšchitko!

čěknyč njemóžu, křiba do twojeju rukow; psched
tvojim wóčkom njemóžu nicžo potajic; roškwětluj
moje zyle žiwjenje.

Wšchudžom je naš Bóh pschitomny. Tam na njenahladnych městnach, tam, hdžež kóždu čłowjek nadseńste, bójste byče pyta. Bóh je w njebjekach kaž na semi. Wón je pschi bjesbóžnych a pola Božich džeři, w póhanim hwěče runje kaž w křesćanstwje. Bóh je tež pola tych, kotřiž jeho njepósnaju. Šwětko Božeho kłónczla njeje wabmjesowane na widjenje čłowjeka, wobhwěči runje tak jańje kłepcho kaž widžazeho. Tak je nam Bóh blisko, tež hdyž na jeho pschitomnoś njepominamy. Je tež pola tych, kiž njechadza jemu posłuchac. Njemóžemy ho teho smynec, so wón nař wobledžuje, hdyž posłuchnoś sapowjedzimy. Jónaž móžeshe spytac, jowjemu nadawkeje ho wutwinec,

ale čěknyč jowjemu Bohu njesamóže. Druhdy drje ho sda, kaž by ho Bóh na křiwilu šhowal, kaž by ho čmowa mróčel kłóčila njes dušchu a šbóžne widjenje, kotrež na nju we wěčności čaka, ale to'a je Bóh runje tak wěsty pola jowjeho luda na semi, kaž pola tych jowjich w njebjekach.

Dokelž je Bóh wšchudžom pschitomny, je blańje woczakowac, so wuczeknyč jeho žudej. Bóh ho ženje jowjeho jowjateho prawa njesdawa, so njeby wostal se žudnikom nade wšchimi šworjenjemi. Něloti su jowje ste hwědomje do zuseho kraja nješli, haj psches morjo a k njesam šchumjateho kralěha. Nunje kaž ho tam kłónczlo hwěči a měřacž, runje tak maju tam hwědomje a Bože křóstanje. Wot najwšchisheje wšchiny hacž k najhlubšchaj hlubinje, wot ranja, hdžež ranšche serja nowy džeń wutwjedza, hacž k wječoru, hdžež Bože kłónczlo wohnitwe ho ponóri, wšchudžom dyrbi nař Boža prawiza džeřec. Njedyrbimy ho swjesč a žiwjenje pschecic, dyrbi nař jeho ruka wjesč. Njedyrbimy bórny ho podknyč a w husezinje starosčow a bolosčow ho šhubic a šschmjatac.

Njeje potom sa nař jenicžte dobre, so móžemy se wšchěch starosčow, se wšchěch hrěchow wuczeknyč do rukow teho, kiž wšchitko wo nař hižom wě? Njemóžemy skoro wěric, ale wón nam praji, so ho wješli, hdyž my k njemu pschindžemy. Haj, jako křesćijenjo wěmy, so ma sa nař najbliže pschi hebi městno pschitowane, hdžež njebudže ho nam štyřac po čařu, hdžež běchmy žiwi daloko wot Boha.

Alle woczakowac njeměmy, do Božeje ruki pschic. Žane šwotowne pschemenje ruma abo čařa njemóže nař Bohu bliže pschinjec. Nješym ja Bóh, kiž blisko je, praji tón njes, a niž Bóh, kiž je daloko? Nječakaj na pschidnišči čař, so by

† Bohu pschischol. Nětkole tónle wofomil je najpschihódnišchi. Zenje njebudže tebi bliže hač dženska. Sdyž na to čačacž chzsch, ani šmjercž cže bliže † Bohu njepschinješe. Sšto tebi nušne, to je pschemějenje twojeje wutrobny, kotraž tebe wuczi jeho pschitomosčž pšnacž a nad njej šo wježelicz, kotraž tebi njebjeha pschihotuje na semi. Pschi tajkim stejischczju njetrebasch šo žaneho njesboža bojecz, wón je twój prut a twój kij, kotryž tebe tež psches dol šmjertneje nozy pschewodža.

Alle doniž njestejimny pschi wrotach do wěcznosčze, je kóždy džen škadnosčž, šo šle myšle mamy, šo na jashl njeprawe šlowo pschindže, šo Bohu šo njespodoba, sštož činimny. Sdyž njemóžemy psched Božim wóczkom nicžo potajicz, hdyž žana nóz czěmna došč njeje, šo njeby wón wschitko widžal, dha jenož proštwu nam wostanje: Rosšwětluj moje žyłe žiwjenje. W šwětle Boha a našeho Šbóžnika rosšajni šo wschědnje, hač šy pobožny, hač mašč lubosčž † bliščemu, hač šwěru wyšofo štajič, hač šy šwědomny pschczo a wschudžom, tež pschi modlenju. Wotewt wschewowschudžommentu a wschewowědommentu Bohu šwoju wutrobu, potom móže a budže šlónzo jeho hnadneho šfuklowanja tež czmu w twojim žiwjenju czim dlěje czim lěpje do šwětleho pschewobrocžicz a plody šrawicz dacž, kiž móža tež psched Božim wóczkom wobstacz.

Kóždu lubu njedželu pač štrofo Bože žohnowanje šnowa: Tón šnjes rosšwěczž šwoje woblicžo nad tobu a budž tebi hnadny. Šamjen.

Móz šaschla je, nam šfbadžalo je šwětko!

Š l ó ž : Šač krašnje je, bycz wotwoža Šhryštusčowa.

Móz šaschla je, nam šfbadžalo je šwětko!
Džen nowy † Boha nam je šestadžal,
Na nozy czěmnej dobyto je šlónzo,
Čžaf nowej hnadny Bóh je człow'stwu dač.
To šlónzo Šesuf Šhryštuf je,
Kiž plodži w wutrobach wěrjazyč žiwjenje.

Pój šlónzo, pój, hrěj wutrobny a dušche,
Plodž nowu lubosčž, nowe žiwjenje.
Nam njedaj šhodžicz šle a hrěščne pucže,
Šdžež nadpadnje naš šmjercž a škaženje. —
O lubosčž, pomhaj šwěru nam,
Šo † tobu džemny pucž tón prawy † njebjeham.

Pój, dušcha, pój, šo wješel nětk a špěwaj
Čžesč Bohu našchem' psalmny, šhěrlušche,
We dobrých šfuklach prózuj šo a džělaj,
We Bofy lóšcht je troscht, měr, wješele!
Bóh lubosčž je a wostanje.
Wěr, dušcha, njebój šo, našch Wótž naš lubuje!

Daj rosčž mi, Šbóžniko, we hnadže twojej,
Pój, bydl ty nětk we mojej wutrobi,
Plodž wěczne žiwjenje do dušche mojej,
Šso džeržecz tebe chzu, ach pomhaj mi
Še wscheje nušy, hubjenštwu
Mje dowjedž šbóžnje dom do twojoh' kralesštwu.

Daj, Šesu, nam pschi tebi bycz a wostacz
We twojim šwjatym, šbóžnym towarštwoje;
Ty nochžyl naš dla našchich hrěchow šklostacz,
Nam pomhaj wschitkim † wěcznej šbóžnosčži.
Ty † nam do šwěta pschischol šy,
Ššy wumohl człowjestwo —
Budž wěcznje šhwaleny!

Nětk šhwalene budž twoje šwojate mjeno
W njebjehach a wschudžom na semi,
Sdyž mamy šnježe Šesu tebe jeno,
Dha wješ'le mamy tež we šrudobi —
Daj nam wschěch hrěchow wodacže,
Móz, pomoz, šchlit, troscht, měr,
To wěczne žiwjenje.

J. W.

Čžšfobratrowska ewangelska žyrkej.

(Šlónčjenje.)

Sštož ma mladžinu, ma tež pschichodnosčž. Tehodla čžšfobratrowska žyrkej wofebitu pilnosčž na to šloži, šo by šo jich mladžina šabe † ewangelskim duchom dótkala. Njeje jej došbahaze, šo jich šararjo šami nabožinske hodžiny ša džěczi na wschědnym dnju wotměwaju, ale šhromadžuje je tež njedželu w tač mjenowaných „njedželskich škulach“.

Šarat Šanschtjal nějesche pscheczelnu dobroczitvosčž, mi wofebje w Bethlehemskej žyrkwi, hdyž je wón † šararjom, tuto wažne džělo jašnišcho rosšlascž. Šokasasche mi w pschitwarlu wulki šhamor, † kotrehož mi mjes druhimi wězami male knižki posčiczi. Wěchu džěle šwj. pišma, šczenje šwj. Šufascha, šwj. Šana atd., † džěla nutška † rjanyhmi wobraštwami. Šač džěczi šame hižo šwj. pišmo do rukow dostawšchi wobšedža „šwoju bibliju“. Šač pobrachuje tola nam Šserbam tajka mača šapšna biblija, šo njebychu jenož našche pacžerške džěczi wulku čžěžu bibliju dolhi pucž † wobczěžnosčžu wofycz trjebale, ale šo bychu tež našchi dorosčženi do bibliškich hodžinow šwoju bibliju šobu pschinjesčž mohli. Sdyž šnadž čžěške Šustav-Šdolfske towarštwu, kotrehož pschedšyda šarat Šchebesta w Šeczłach je, njeby wědžalo, šoho se šwojimi daranti podpjeracz, tu by rjany nadawš měla, nam Šserbam še šapšnej bibliji dopomhacz. Čžěške džěczi hižo šwoju maču bibliju wobšedža.

Šo bychu pač tež wědžale, sšto maju w bibliji čžitacz, dosta kóždy šobustaw njedželskeje šchule mačy ša džěczi czíšczžany bibliški pucžnik, w kotrymž ša kóždy džen tekst a napišmo † pscheczitanju stejitej. Wjščšche teho „šloty tekst“, to rěka šchpruch šteji, kiž tydženške bibliške měšta wobšahny a kiž dyrbi džěcžo njedželu † šlowy móž. Šač šwucža hižom šabe džěczi, bibliju do rukow wšacz a w njej šo wobhonicž.

Šač tola šo džiwach, hdyž potom njedželu šam tajku njedželštu šchulu wopytach. We wulkej žyrkwi na šronowej hašy rano 1/29 hodž. šo wotměwaische. Wulka czřjoda džěczi bě pschischla. Pschi woltarju stejische šary knjes, šaž posdžišcho šhonich, profesor Šadlez, kiž šchulu wjedžische. Wón † japoschtošskich šfuklow jenu šchtucžku čžitasche a potom pschczo druhu dale džěczi, kiž mējachu — šwoju bibliju w ruzy! Šotom wotšolo 20 džěczi w jenej štarobje pschczo wo jeneho wuczerja šo šhromadžichu, kotryž † nimi Bože šlowo rosšowjedasche a šloty tekst pschěšlyšche. Mjějšche džěczi dostanu tež ša pilnosčž rjane bibliške wobrašti, na kotrymž šloty tekst woczíšczžany šteji. Šopoldnju wopytach njedželštu šchulu w Bethlehemskej žyrkwi. Šnjes šarat Šanschtjal bě šadžěwany a drugi šobustaw bratrowskeje žyrkwoje ju wjedžische. Šnydom widžach, šo tutón knjes žadny duchowny njeje, dokelž tajke wěšte, rasne wustupjenje mějische, a šhonich, šo bě wón aktivny wojerški hejtmán, † mjenom Šchretr. Šač wješelach šo, šo † nowa namasach, šač tu šobustawy žyrkwoje pilnje w Božej winizy džělachu. Njeby to tež mjes Šserbami móžno šlo? Šač by tež našche Šserbštwu šnadž wjele lěpje šo šdžeržalo, hdyž bychu žawi šobustawy našcheje žyrkwoje šo próžowali, našchim džěczom w macžernej rěczi Bože šlowo wulšacz a lubo czinicž. Šawopač

teho njetwědža husto dofcz nasche džěczi, sčto njedzeli popołdnju sapoczinacz a pšchindu na wšchelafe hluposće.

Žane džěcžo njeje do tuteje njedzelskeje schule nufowane, ale rad hame pšchindu a hiščeže druhe bobupšchitwjednu. Ma hašach rosdželeja małe listki, na ktrnych stoji: „Pšchindž do našeje kłódnizy (tak wone hwoje njedzelske schule mjenuja), wuczi bo wo Knjesu Jesuku, mamy krašne hwojedenje a rjenje spěwamy.“ Žadyn džiw, so njedzelske schule i dobrym wopytom namašach.

Tak bě sacziščež mojeho wopyta cžěstobratrskéje zyrkeje naj-
špšchi a hebi myšlach: njeby to, sčtož tuta mloda zyrkej famože
tež mjes Sserbami móžno bylo? Wot fararja hameho tež woni
hebi wšcha nježadaja, dofelž wědža, so ma runje njedzeli mjela
ja džělo, a tchodla hami rad a swólniwje bobu pomhaja, hdžež
je nufne, mjes starymi a mlodymi Bože kralestwo twaricž. —
Mašchi stari hiščeže hwojěrnje Boži staw wopytaju, ale tak stoji
i naschej mlodžinu? Njedchamy tež se fer b s t i m i s c h u l a m i
w naschej zyrkwi sapocžecž? Sčto dze tutu próstwu i hwojemu
fararjej wuprajicž a potom tež ham bobu pomhacž? Bohu
i cžěsczi a Sserbam i wužitku!

Zyrkej a stat.

Wažne a daloko hahaze wufudženje je wulkostatny sud
(Reichsgericht) w Lipsku wufudžil. S nim je sakka wyschnoscž
sakkej krajnej zyrkwi podležala. Sakka wyschnoscž bě presiden-
tow evangelskeho konjistorstwa nufowala, na wotpocžink hiež a
bě se wšchelakim kłóstazym sakrocženjom hrasyla, jeli so wobaj
knjesaj, president i. dr. Böhme a krajny biskop i. dr. Zhmels,
hnydom se hlužby njetwustupitaj a jeli so bychu sastožnizy konfi-
storstwa hiščeže sčto po jeju pšchitafni cžinili. Zyrkej so woba-
rasche a wěž bu najwyschšchemu němškemu hudej w Lipsku psche-
podata. Tutón je nětko wufudžil, so njeje sakka wyschnoscž se
hwojim sakrocženjom prawo mēla a so krajna zyrkej hwojichy sa-
stojnikow hamostatnje postaja a so njeju wot wufasow stata tak
wotwizni kaž statni. Tak staj so hnydom wobaj presidentaj do
džěla sažo podafoj. — Tole wufudženje je wažne a sajimaze a
wěscže pola wšchěch zyrkwinszy smyšlennych społojenje sbudži.
Ssnadž hmeňny prajicž: Sčtoda, so je hebi sakka zyrkej hižo telko
hubicž dała a so hebi njeje tež w druhim prawo na tutym městnje
pytala.

Bjes Boha na hwojěcže.

Epizaka Kristina K o y o a.

(Pofracžowanje.)

Stóncžnje bě so našyma nashilila. Burawki sacžinjachu
šlot do hródžow. Pastka swoblecachu noweho a prajachu jemu
sažo, jako bě so kabat, kholow, koschlu, laz, sčlórnje, wšchitko
nowe, haj hamo pjelšezowy nawoblek swoblekat, so móže so ženicž.

A wón? Ach, je to bylo do rěczi a do hmeňcha po zyrkej wšy,
jako mjes přětinimi mašymi schulerjemi i Jožkom tež Martinko
do schule pšchindže!

Najprjedy nochzysche knjes wucžer Martinka sapikacz, džěczi
budža jeho tola wufmēchowacz. Jako pak bě jeho pruhowal a
spójnal, telko móže hižo cžitacz a pikacz, dawoli jemu pšchit-
hacž. Posdžischo je powědal, so njeje tajkeho schulerja ženje mēl.

Nicžo hebi Martinko i teho nješčini, so rostwólne džěczi jeho
wufmēchowachu a po pucžu dužy na njeho wolachu: „Hlupako!
hlupako!“ a so kulki do njeho mjetachu, jako bě so knēha naschlo.
Jako njeby jich ani hlyšchal, tak cžinjesche. Stary wjetki kabat
woblečeny hpadšche cžichi na poslednim městnje. Potom hadže-

šche jeho knjes wucžer wyschšche a wyschšche, a prjedy hacž bě syma
nimo, hpadšche hižo mjes tymi, kotřiz katechismus, spěwy a bibli-
ške stawisny i hlowy wufnychu.

„Hdyž byščeže wy wšchitzy tajzy schulerjo byli, kaž Mar-
tinko, by to radošč byla, tu i waschim wucžerjom hiež! Mjes
tym, so wy so wadžicže a harujecže, nawuknje wón hwoje na-
dawoli!“ tak prajesche to někotry ras knjes wucžer.

Martinka mējesche tež tehodla rad, dofelž so bě cžisty a po-
hlyšchny. Martinko pšchitahacžesche i Jožkom pschězo přěni, a,
njebychu-li zyrkwini spěwarjo schulu wumjetli, mjecžesche wón,
pšchewētri jstwu, sběrasche po lawkach papjeru, haj sradowa
blidko knjesa wucžerja. Pšchinjehy tež w karanje wodu. Potom
pšchewufny hebi a pomhāsche tež tym mašym, hdyž by žane i nje-
mu pšchischo.

Mējachu jeho rad a posłuchachu na njeho, hdyž jim wo
Knjesu Jesuku powjedāsche, tak je sa naš wumrjet, a i bibliškich
stawisnow, sčtož bě runje i wufnyju. Tak so i nimi sabawje-
šche, doniž so rostwucženje njesapocžina, so njebychu po lawkach
škalate. Bě hebi derje spomjatkowal, so bě knjes wucžer ras
prajil: „Džěczi, próch, kotryž wy nacžinicže, prjedy hacž fastupju,
nje hiščeže do rowa pšchinjehel!“

Druhdy nochzychu džěczi posłuchacz na bibliške stawisny, tuž
powēdasche jim, so bychu tola smērom byle, tak hebi ptacžki we
lēžu hnēda twarja, tak wjemjercžki škalaju, kajkeho wulkeho hada
je widžal abo tak je Bundasch w lēžu sajaza honil. Husto bychu
džěczi, hdyž knjes wucžer do schule pšchindže, so nješiknywšchi
woloko Martinka stala abo so hmyšale, so by so ham bobu wje-
šeliš. Sawēscže, tajkeho schulerja, kotryž bě tak sarunowal na-
ložemu próžu, njebě Raschowodowski knjes wucžer hiščeže mēl!

Njebě to ja Martinka žana malicžtosč, do schule khodžicž
a pschi tym dwejoch jezūwicž. Dospošy dawachu jemu jenož wobjed,
dofelž jim wjazy tak njeposlužowasche kaž lēto prjedy. Dolhož
hólzomaj hiščeže to došahāsche, sčtož bě hebi Jožko nanohyl a
sčtož bě Martinko sa torby a koscheža dostawal, džěsche to —
ale sčto potom?

Husto mējesche Martinko bobotu a hrijedu kwēšane poršty,
tak pilnje by pletl, abo wón i Jožkom někomu drjeto rěšasche
a rubasche.

Tola Böh Knjes so ja hólzow starasche, so hlodu njetwumrje-
taj. Haj Martinko so hiščeže khwalasche: „Ženje nješkim
hiščeže telko tepidka mēl kaž tutu symu. W schuli so rano tepi,
a sčtož hmoj hebi hucheho drjewa nanohyl, kotrež je namaj
knjes hajnik daril, trejebamoj jenož do khachlow mjetacz; hacž do
nalēta namaj to zyle derje došahnje!“ (Pofracžowanje.)

Sswěrnw hacž do hmyercže.

Robert O'Hara Burke, rodženy w l. 1821 w Triskej, je
přěni wot połodnja i połnožy psches Awstraliju pucžowal. Jen-
dželska wyschnoscž jemu w lěcže 1860 porucži, njesnaty kraj wot
rěki Cooper hacž i morju Carpentaria jesnacž. 30 mužy so i 25
kamelemi a 25 konjemi na pucž nastajichu, jara derje wuhoto-
wani, so bychu i połnymi mozami rěku Cooper doščěhnyli. Wot
tam lēhwo sawostajiwšchi, Burke i někotrymi towaršchemi dale do
połnožy cžehnesche. Bě hodownik, w kotrymž su tam kōžde lēto
desčecže hacž do jutrownika, wěscže i wjele njetwjedrami. Pucž-
owanje w kraju, hdžež pucže njeju a hdžež je jeno jara mašo zyle
khudych wobydler, bēšche psche wšchu mēru wobcžežne. W febru-
arje morjo wohladachu, ale wulkich lužow dla tam njemōžachu.
Tuž dnyrbjachu bjes wofšchewjenja pschi morju wrócžopucž nastu-
picž. Džen 21. jutrownika sažo do lēhwa pschi Cooper-rězy

psihiindžechu. Kajke nastrojene! Věhwo bě wopušcžene! Žich mozy běchu zlyle psihetryebane. Tak wbohy hłoda wumrěchu, hdže a hdy, nihto njawě. Jeno jeneho w pozniženju pola domorodnych nadenžechu. Tón njebě mohl sobu dale czahnyč. Tak bě psihi krajnych wobydlerjach samostacž dyrbjał, a to běšče jeho sbože. Tamni w njewobydlenych puščinach samutlichu.

Tak je někotry k pónnaczu zupych krajow wuczahnył a tam kwoje žiwjenje wostajil. Směrina je jeho czělo pozrjeka, ale jeho mjeno steji w czěsczi hacž do daloficy stotkow. Nicžo tež njeje rjetšče, hacž kwoj nadawč dofonjecž a wumrjecž sa człowještwo.

S bliska a i dalofa.

— **Prědarška konferenca** bě so pónđzeli, 7. wul. rózka, k poředženju hěšča. Sawěte pucze, w njeprawym, sa hadžiny poředženja njepsihihodnym čažu jědžate czahi běchu temu a tamnemu sadžewale, so njemóžesche psihič. 13 pał jich tola běchmy. Spominachmy k džaknym czěscžowanjom na bratra Arngarja-Borschišeho, kiž bě sańdžemu patoržizu po dlějškej chorosczi wumrěł w Budyschinje, hdžež běšče wot 1914 na wotpozčinku žiwu, a so pjatt, 28. hod. kwojatocžnje na Borschiškim pohrjebniščezu pohowa. Konferenca dale ihoni, so je saška wyschnoscž psihičasaka, so ma zyrkwiny rada psihi Budyschiškim wokrjehnym hejtnanštwje, knjes tajny zyrkw. rada Rosenkranz, k 1. maj. rózkej na wumjeńt hieč. Je to sažo notny pad, w kotrymž so saška wyschnoscž do zyrkwinskich wězow tyka, ale nadžija drje je, so so jej tež tu tak jědžate kaž k wotřadženjom pchedžhdy a městopschedžhdy konsistorstwa w Drježdžanach. Lipsčanski krajny sud je roščudžil, so, kaž tež wustawa praji, zyrkej kwoje wězy hama rjaduje a saška statna wyschnoscž nima prawo, do tuteho rjadowanja rěčecž. **Jena** krocžel to doprědka! Njech druhe bórny scžehuja! Musne by skoro bylo, hdyž hmy so 5 lět dolho psches wšchelate njelubosne čažy pschedobhli. Potom k hwojim hamšnym naležnosčam pschěndžechmy a běchmy hebi wšchitzy psches jene w tym, so dyrbja so wšchě mozy napinacž k temu, so by nasch herbski lud kwojej nabožnej čažopibaj „Pomhaj Bóh“ a „Mšioniski Božok“ hiščče wjele bóle čital. Jako pschikladomne so něotre wořady wusběhnychu, tež něotre pruske, sčtož k wořebitym wjeřelam klyščachmy. Druhe wořady pał hiščče bohuzel jara nasad steja. Tehorunja so skoržesche, so so něotre farštwu tež mała sa rošpschescžeranje nabožnych wotporhanškich protyłow postaraja. **S** dobrym prawom so wusběhowasche, so hmeny tola sbožowni byč, so tak mały ludžik, kaž nasch, ma telko tež nabožneho pižmowštwu. Wotporhanška nabožna protyła budže so, da-li Bóh, tež sa pschichodne lěto sažo pschihotowacž. Jenotliwi bratšja nimale wšchitzy do džěla saštupja. Najwaznišchi dypł poředženja bě porjedjenje spěwarškich, Tuta wěz nam mnoho staroscžow čini. Niž najbóle tehodla, dofelž so w ludu hlohy jowja, kotrež so k džěla pschecžiwu naschim wotpohladam wuprajeja, a to drje husto tak, so so njewě, čeho dla, a tak je wěz mēnjena, ale wořebje tehodla, dofelž čaž khwata a džělaczerjom je malo sa hoberku wěz. Psihiindžechmy pał wazne krocžele do přědka. Konferenca so k směrowanju wšchitkich lubych Sserbow sa to wupraji, so ma so ludowa šhromadžina pomolacž, přjedy hacž so pošlednja roščibaza krocžel čini. Mjes tym pał so pilnje dale džěla.

S Borschiž. Patoržizu wječor bě Bóh tón knjes fararja Arnosčta Arngarja, napošled na wumjeńtu w Budyschinje, k hebi wšak. Bě džěcžo Borschiškeje wořady, hdžež běšče hižo

jeho nan sa fararja. 11 lět stary wumrje jemu nan a nětko czehnjesche se kwojej maczerju do Budyschina, hdžež Budyschiški gymnasium hacž do lěta 1867 wopytasche. Potom studowasche thelogiju w Lipku a bě 1874—1877 se wučerjom na Budyschiškim seminarje, 1877—1880 se kaplanom w Kamjeńcu, 1880 hacž 1886 sa fararja w Budyschinu a 1886—1919 w Borschižach. Njeapomnite budže jeho žohnjowanapolne skutkowanje we Borschiškeje wořadže wostacž a lubosč wořady je jemu so sahowala, hacž běšče runje hižom 9 lět na wumjeńtu w Budyschinje. Farar Rada-Budyschiški praji srudnej mandželškej w Budyschinje tročhtne Bože kłowo, w Borschiškeje zyrkw. rada Matel k Barta němške wotprošchenje, farar Rēbart-Borschiški herbske czělně přědowanje, a farar Domaschka k Budeštez w mjenje herbskeje přědarškeje konferency herbski džak wotmě. Njech wón widži, sčtož je wěri!

S Hornjo-Wujesdžanškeje wořady k lěta 1923. (Wicžta duschow 1480.) Narodžilo je so 24 džěczi, 14 hólzow a 10 hólzow (Wujesd 4, wulki Wořyk 3, Bamezy 3, Wucžkezy 1, Lejno 2, Mały Wořyk 7, Bufowz 1, Skupońza 2, Kasczezy 1). — **Pačerskich džěczi** bě 37. — **Psihiwowjedalo** je so 14 porow, tu wěrowalo 11 porow. — **Wumrjeli** su 24, 20 doroscžonych a 4 džěczi. — **Božich kłowow** sa džěczi bě 14, sa młodžimu 10, pōšne nutrosče 3, adventškich 6, kwojate wotkasanje kwojaczachu na 27 dnjach 1375, 575 mužow a 800 žonow, mjes nimi w běhu lěta 45 domach. — **Wot 19 šěrkow** krajnjeje zyrkwje pschinjeke kwojedžen tjoch kralow 4000 hr., pošledna Boža kłowba kōnz lěta 10 šlotych hr. Znjomy džakny kwojedžen, kermušču a kwojertnu njedželu šěra so sa zyrkwinskju pošladnizu, kwojaty advent a hodownej kwojatej dnjej sa piščezele. — **Nimo teho** dawachu so dary sa khudnych a khornych a sa druhe skutki kšchescžijanskeje lubosče. **Město danje** k legatom zyrkw. k wudželenju sa khudnych datych, kotraž njeje nětko skoro ničžo hōdna (přjedy 400 hriwonow) wobradži žōniške towarštwu lětku přeni ras potrebnyim kwojčam. — **Se šěranjom** dobrowōlnnych darow 1200 šlotych hriwonow hōdnnych, mōžachu so piščezele na dostojne waschnje ponowicž. — **Wobras** kwojatu kšchecžizny pschedstajowazy bu sa zyrkej darjenty. — **Tyženi pschod** kwojertnej njedželu wuhotowa so wjeřele wita na ewangelijazija. — **S** farunanju wudawkow w pošladnizy bu nimo njedořahaznych šjawnnych zyrkwinskich dawkow pomozny dawč w nalěcžu a w nasymje wot najwjetšchego džěla wořady pošnje šaplacženy. W tymle čažu šěraja so we wšchěch wšach wořady pjenjesh k pomozny zyrkwje, kotrež bychu k porjadnym dawkom dořahnyše hacž ke kōnzej mērza.

S kraja. Wědma je nowe lěta 1924 šapocžalo knježicž, a tu hižo telko srudžazych powjesčow k kwojizy kameje. Tam na psch. pschimajštaj so nan a hyn, a nan bu šatsčeny, tu sažo snjesboži mlody mišchtr pschi kwojim džěle w mlynje. Hnydom pschi šastupje do noweho lěta stejich tu psched khutnym praschenjom: „Sčto wě mōj kōnz? Wōn knadž je blisko!“ So wumrěč dyrbisch, to knadž wěsch, njech hebi tež rad a husto na to njemhlyšch. **Alle hdy? a hdže? a tak?** to njewěsch. **Tuž** čim bóle dyrbisch na kōždu krocžel, kotruž dale do noweho lěta krocžich, kēžbowacž a ju krocžicž pod heřlom, k kotrymž drje tola tež tuto nowe lěta 1924 nastupi: **W** mjenje Boha Wōtza a Sšyna a Sšwjateho Ducha! **abo** k jonym kłowom: „**W** Jesuřkownym mjenje!“

— **Wistowanje.** R. w B. sa 2. po epiph.

Samolwity redaktor: farar Wyracž w Wořaczach. Čžiččž Sšmolerjež knižicžiččžernje a knižarnje, šap. družštwu k wōbmj. rukowanjom w Budyschinje.